

Argusvlinder

Lasiommata megera

De argusvlinder is een algemene standvlinder. Hij komt zeer verspreid in heel Nederland voor en leeft bij gevarieerde graslanden met kale grond, lage en hoge vegetaties. Hij vliegt doorgaans in twee generaties tussen half mei en eind augustus. De rups lijkt veel op die van het bont zandoogje, maar de lichte streep over de zijkant is meestal duidelijker.

► Open, ruig grasland in de Goilberdingerwaard (GE). *Open, rough grassland in water meadows (prov. of Gelderland)*

Levenscyclus en gedrag

De waardplanten van de argusvlinder zijn een aantal overblijvende grassen zoals kropbaar, ruwe smele, rood zwenkgras, kweek en beemdgrassen. Bij het zoeken naar een geschikte plaats om de eitjes af te zetten, vliegt het vrouwtje met een typische vlucht waarbij ze snel met de vleugels slaat maar langzaam vooruitkomt. Het vrouwtje heeft als afzetplaats voor de eitjes een voorkeur voor planten die groeien op beschutte warme plaatsen. Voorbeelden daarvan zijn kuiltjes die door konijnen zijn gegraven of diepe sporen van vee. Ook kiest het vrouwtje doorgaans polletjes die op schaars begroeide plaatsen staan, bijvoorbeeld open plaatsen langs greppels of paden. Het vrouwtje zet de eitjes afzonderlijk af op de stengels of toppen van de bladeren. Ook vrijliggende wortels van grassen, bijvoorbeeld langs een slootkant, worden gebruikt. Jonge rupsen voeden zich voornamelijk 's nachts, maar oudere eten ook overdag. De

argusvlinder overwintert als halfvolgroeide rups, vlak bij de bodem tussen verdorde planten, stenen of struiken. Op zachte winterdagen komen de rupsen tevoorschijn en eten dan verder; zij gaan dus niet in winterrust. De pop hangt meestal aan de onderkant van een blad van de waardplant. (TAX 1989, REINDERINK 1993, ALTENBURG ET AL. 1998, MAES & VAN DYCK 1999).

De eerste vlinders verschijnen in mei. De dichtheid op de vliegplaatsen is hoog, zo'n 12 tot 46 vlinders per ha. Zij voeden zich met nectar van verschillende planten, in het voorjaar bijvoorbeeld braam en rode klaver, 's zomers akkerdistel of vlinderstruik.

Mannetjes hebben twee manieren om een partner te vinden. Als ze een territorium bezetten, zitten ze op een vast punt, vaak een open zonnige plek op bijvoorbeeld een onverhard pad, en wachten daar op langsvliegende vrouwtjes. Andere bewegende objecten worden fel aangevallen en eventueel uit dit territorium verjaagd met een dwarrelend gevecht. De tweede manier is patrouilleren, waarbij het mannetje laag boven de grond een vaste route van ongeveer vijftig meter vliegt. De strategie hangt veelal af van de weersomstandigheden: bij een lage temperatuur, weinig zon en veel wind zijn mannetjes gemiddeld meer territoriaal, terwijl ze bij mooi weer vaker patrouilleren. Vrouwtjes die nog niet hebben gepaard, gaan op zoek naar mannetjes. Bevruchte vrouwtjes hebben deze neiging niet. (DENNIS 1982, KARLSSON & WIKLUND 1984, DENNIS & BRAMLEY 1985, WICKMAN 1988, VAN SWAAY 2003).

Vliegtijd en overwintering

De argusvlinder vliegt in twee, soms drie generaties. De eerste generatie vliegt tussen 11 mei en 15 juni. De tweede vliegt tussen 26 juli en 25 augustus. De derde generatie is partieel en vliegt tussen 16 september en 10 oktober. Uiterste data waarop een vlinder is gevonden, zijn 23 maart en 10 november. De soort overwintert als halfvolgroeide rups.

Leefgebied

De argusvlinder leeft bij allerlei gevarieerde graslanden met kale grond langs slootkanten, wegen, dijken, heggen en bosranden. Hij heeft een voorkeur voor vochtige tot vrij droge vegetaties met een mozaïek van kale grond, lage vegetaties en hogere kruidenrijke ruigte. Te droog of te schraal mag de bodem ook weer niet zijn: dit verklaart waarschijnlijk waarom deze soort op de Veluwe op veel plaatsen ontbreekt.

Mobiliteit, verspreiding en trend

De argusvlinder is een mobiele vlinder, die veel zwerft. De soort is zelfs op Rottum gevonden. Merkwaardig is dat hij zo weinig in Flevoland wordt gezien, terwijl geschikt leefgebied daar wel aanwezig lijkt.

De argusvlinder komt voor van Ierland tot West-Azië en Iran en van Noord-Engeland, Zuid-Scandinavië en Letland tot Noord-Afrika. In Nederland komt hij zeer verspreid voor. De verspreiding van de soort is in de loop van de twintigste eeuw weinig veranderd; mogelijk is de omvang van het verspreidingsgebied sinds 1950 enigszins toegenomen. Tegenwoordig is de argusvlinder een algemene standvlinder. Opmerkelijk is dat deze soort in het veenweidegebied - een gebied dat weinig soorten dagvlinders herbergt - relatief veel voorkomt. Uit het Landelijk Meetnet Vlinders blijkt

DEZE SOORT IS GESPONSORD DOOR:
IVN-afdeling De Ronde Venen & Uithoorn, Mijdrecht.

dat de soort een matige afname vertoont. Tussen 1994 en 1997 heeft de soort met name op de zandgronden bijzonder slecht gevlogen. Aan het begin van de eenentwintigste eeuw is de stand verder verslechterd en in 2003 was het aantal vlinders bijna 10% van het aantal in 1992. (VAN SWAAY & PLATE 2004, VAN SWAAY & GROENENDIJK 2005).

Bescherming

De argusvlinder staat niet op de Rode Lijst. Op Europese schaal is de argusvlinder niet bedreigd en over het algemeen is het voorkomen stabiel. Toch wordt uit zeven van de 36 Europese landen waar de soort voorkomt een achteruitgang gemeld. (VAN SWAAY & WARREN 1999).

De argusvlinder is niet bedreigd en speciale beschermingsmaatregelen zijn voor deze soort, ondanks de recente achteruitgang, nog niet nodig. Plaatselijke beheermaatregelen kunnen de stand van deze soort bevorderen. Te denken valt aan het creëren van meer variatie in graslanden, bijvoorbeeld door extensieve begrazing of een gefaseerd maaibeheer. Andere maatregelen zijn het behoud van zandwegen en het bevorderen van een groter bloemaanbod in de maanden juni en augustus.

Toekomst

De argusvlinder is recent sterk achteruitgegaan. De oorzaak hiervan is nog onbekend. Een voorspelling van het voorkomen in de toekomst is dan ook lastig te maken.

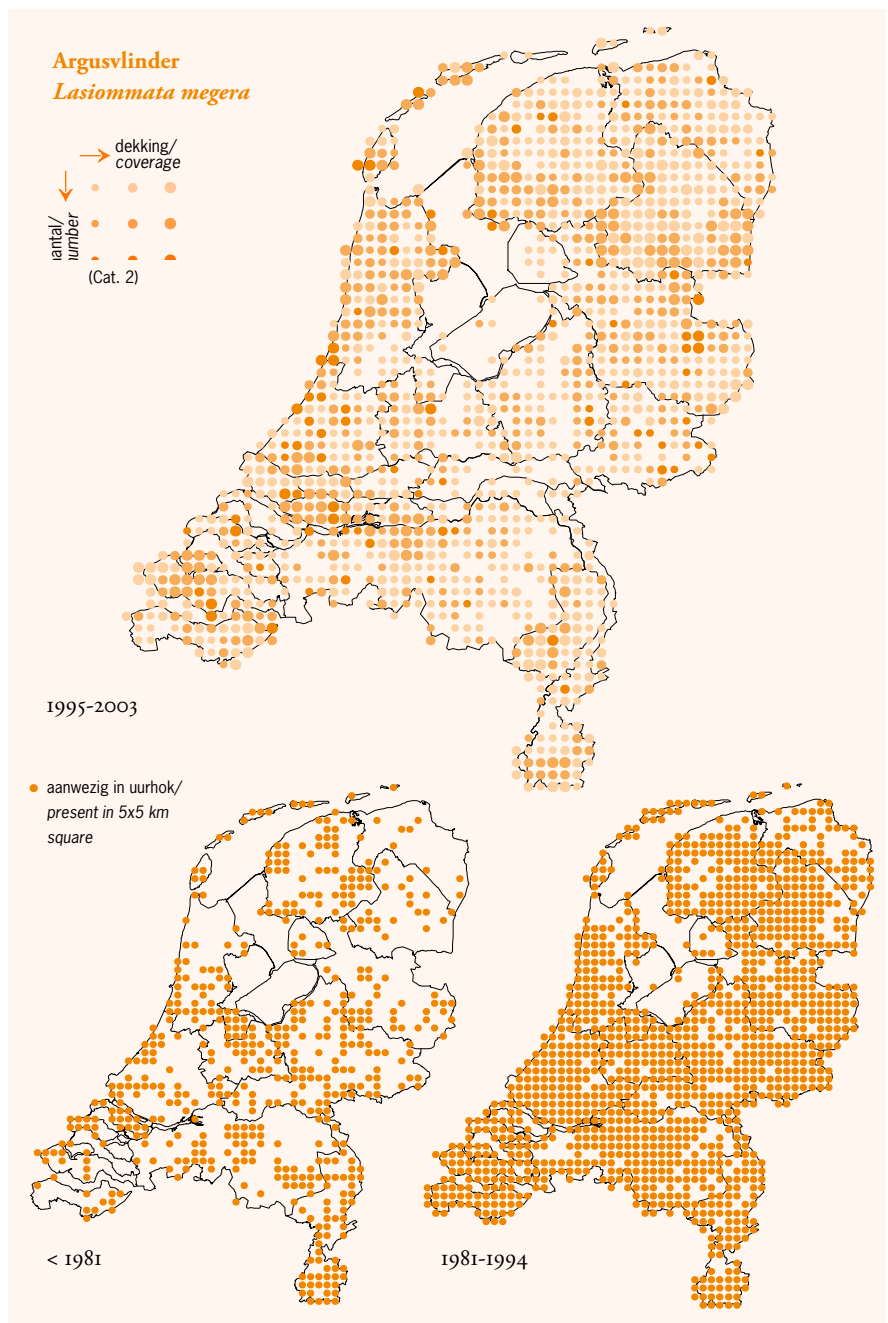
SUMMARY

Wall Brown *Lasiommata megera*

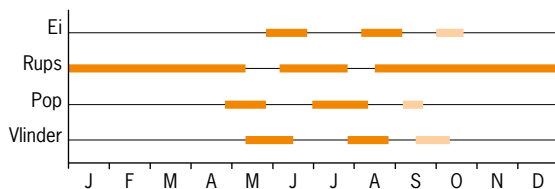
Lasiommata megera is a common resident. Nevertheless, the Dutch Monitoring Scheme shows that the species is undergoing a moderate decline; in 2003, its numbers were only a tenth of those of 1992. It usually flies in two generations from mid-May until the end of August and hibernates as a half-grown caterpillar. Several species of grass serve as larval foodplant. The butterflies seem to prefer a short, mosaic vegetation with patches of bare or nearly bare ground. They are mostly found on grassland situated on roadside verges, dykes, along hedgerows or at the edge of woodland.

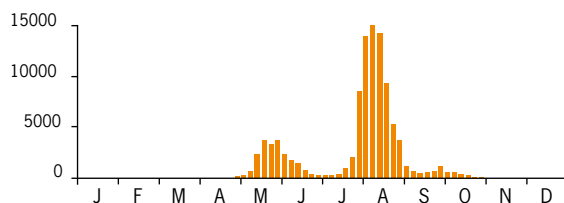
Het geslachtsondercheid is bij de argusvlinder vrij eenvoudig: bij het mannetje loopt er een brede bruine band over de voorvleugel (vgl. foto op p. 210). *Male of P. megera; Note the broad brown band on the forewing that distinguishes it easily from the female (cf. photo p. 210).*

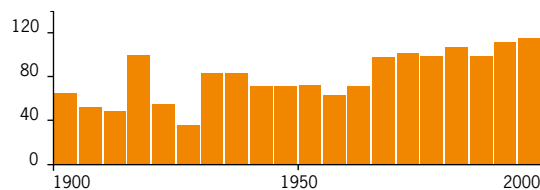
Stadia-diagram /
Life cycle diagram
(respectively egg, caterpillar,
pupa, imago)

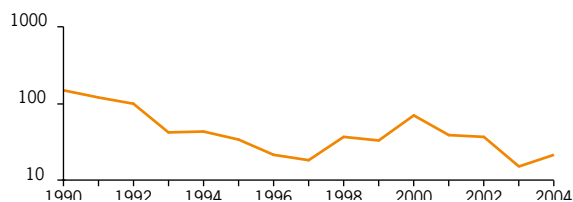
Vliegtijd /Flight period

Trend 1900-2000

Trend 1992-2004:
Matige afname /Moderate decline

Profiel van de argusvlinder

Voedsel rupsen Grassen.

Voedsel vlinders Nectar van kruiden en struiken.

Vliegtijd vlinders Doorgaans twee generaties tussen midden mei en midden juni en tussen eind juli en eind augustus.

Duur stadia Ei: 5-11, rups: 20-38 (1e gen.), 180-240 (2e gen.), pop: 12-22, vlinder: 13-26, rijpingsduur ei: 4-6 dagen.

Overwinteringsfase Halfvolgroeide rups.

Leefgebied Grazige vegetaties met een mozaïek van open grond, lage grazige vegetaties en hogere ruigte.

Mobiliteit Mobiel.

Dichtheid Hoog, zo'n 12 tot 46 individuen per ha.

Status Algemene standvlinder.

Rode Lijst Thans niet bedreigd.

Europese status Niet bedreigd.

Knelpunten verspreiding Geen.

Verwachting toekomst Onduidelijk, op dit moment wordt de soort snel zeldzamer.

Beschermingsmaatregelen Het is onduidelijk waardoor de argusvlinder recent achteruit is gegaan.